

רע"פ 2731/23 - חמזה מרקה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 2731/23

כבוד השופט י' אלרון

לפני:

חמזה מרקה

המבקש:

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט
המחוזי בירושלים ב-ע"פ 35521-09-22 מיום
26.2.2023 שניתן על ידי השופטים ע' שחם, א' רובין
ו-נ' פלקס

עו"ד יעקב קמר

בשם המבקש:

החלטה

1. לפניי בקשה למתן רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים ב-ע"פ 35521-09-22 (השופטים ע' שחם, א' רובין ו-נ' פלקס) מיום 26.2.2023 בו נדחה ערעור המבקש על הכרעת דינו וגזר דינו של בית משפט השלום בירושלים (הנשיא ש' הרבסט) ב-ת"פ 38197-05-20 מימים 12.7.2020 ו-3.8.2022, בהתאמה.
2. על פי עובדות כתב האישום, ביום 11.5.2020 המבקש הגיע, יחד עם אחר, לחצר בית אמו של המתלונן עקב סכסוך כספי בין השניים. כשהבחין במתלונן, ניגש אליו מאחורי גבו והחל להכותו בראשו. כתוצאה מעוצמת המכה המתלונן נפל אל הקרקע, ובעודו שרוע על הקרקע, המבקש הכה אותו בנמרצות ובעוצמה באגרופים לפניו, ראשו, ויתר פלג גופו העליון, בעוד האחר עמד בצד. המבקש המשיך במעשיו רגעים ארוכים, עד אשר אמו של המתלונן, אשר שמה לב לנעשה, יצאה לעברו עם סכין והאחר משך את המבקש מהמתלונן והשניים נמלטו מהמקום. כתוצאה ממעשי המבקש, נשברו שתיים משיניו של המתלונן, נגרם לו שבר באף וכן חבלות בעינו, ראשו, רגליו ובית השחי. בגין האמור, יוחסה למבקש עבירה של חבלה חמורה לפי סעיף 333 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.
3. המבקש הורשע בעבירה אשר יוחסה לו בכתב האישום, על יסוד הודאתו במסגרת הסדר טיעון.

בגזר הדין, בית משפט השלום עמד על חומרת מעשי המבקש, אשר בחר באופן מכוון ומתוכנן להשתמש באלימות ככלי לפתרון סכסוכים תוך שהוא יוצר אירוע אלים מתמשך "אשר תוצאותיו קשות וסכומו - גדול מסך חלקיו",

ממנו חדל רק משהתערבה האם המתלונן. נוכח האמור, ובשים לב למידת הפגיעה בערכים המוגנים ומדיניות הענישה הנוהגת, נקבע כי מתחם העונש ההולם בעניינו של המבקש נע בין 7 ל-24 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית. בית המשפט הוסיף ונתן דעתו לשיקולי שיקום בעניינו של המבקש. בגדר זאת, התחשב בהתרשמות שירות המבחן על פיה המבקש נטל "אחריות מסוימת" על מעשיו, כלשון בית המשפט, לצד הימנעותו ממתן המלצה טיפולית בעניינו של המבקש. עוד הוסיף ושקל את עברו הפלילי של המבקש, וכן זקף לקולה את הפגיעה שעונש מאסר בפועל צפוי לגרום למשפחתו. טענות המבקש כי יש ליתן משקל לכך שביצע את המעשים לאחר שהותקף על ידי המתלונן – נדחו, תוך שצוין כי האמור אינו מופיע בעובדות כתב האישום בהן הודה המבקש.

בשקלול האמור, נגזר על המבקש עונש של 8 חודשי מאסר בפועל; 3 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור עבירה בה הורשע בהליך דנן, למשך 3 שנים; קנס בסך 3,000 ש"ח; פיצוי המתלונן בסך של 7,000 ש"ח; והתחייבות כספית בסך 5,000 ש"ח כי ימנע מביצוע העבירה בה הורשע בהליך דנן, למשך שנתיים.

4. המבקש ערער לבית המשפט המחוזי על הכרעת דינו וגזר דינו. במוקד הערעור על הרשעתו ניצבה הטענה כינפל כשל בייצוגו אשר הביאו להודות במעשים ולהסכים להסדר הטיעון, ומשכך יש לאפשר לו לחזור בו מהודאתו. בית המשפט דחה טענה זו, תוך שקבע, בין היתר, כי הודאת המבקש לא פגעה ביכולתו להתגונן מפני המיוחס לו באמצעות נקיטה בקו הגנה כי ביצע את המעשים מתוך הגנה עצמית. עוד נקבע, כי בחירת המבקש לחזור בו מהודאתו בערעורו מהווה מהלך טקטי שנועד להביא לשינוי עונשו בלבד. אשר לגזר דינו, בית המשפט המחוזי עמד על כך שעונשו של המבקש מתחשב בכלל נסיבות עניינו, ואין להתערב בו. בפרט, משניתן לקולה משקל משמעותי להודאתו ונסיבותיו האישיות.

5. מכאן הבקשה שלפניי. המבקש שב וטוען כי יש לאפשר לו לחזור בו מהודאתו נוכח הכשל שנפל בייצוגו. לטענתו, כשל זה מתבטא, בין היתר, בכך שסניגורו הנחה אותו להסכים להסדר הטיעון מבלי שהשיג במסגרתו כל "תמורה" ואף התעלם מניסיונות המבקש לחזור בו מהודאתו. לשיטת המבקש, בית המשפט המחוזי לא נתן דעתו באופן ראוי לטענותיו לכשל בייצוג, בייחוד משרד מהמבקש להגיש תצהיר לתמיכה בהן; נמנע מלזמן את סניגורו דאז למתן עדות; והסתמך בהכרעתו על חומרי חקירה גולמיים. ביחס לגזר הדין, נטען כי הערכאות קמא לא התחשבו כראוי בכך שהמבקש ביקש, לטענתו, להגן על עצמו במעשיו, אף שהדבר לא הוזכר בכתב האישום. עוד נטען, כי עניינו של המבקש מעורר שורה של שאלות עקרוניות המצדיקות מתן רשות ערעור.

6. דין הבקשה להידחות. רשות ערעור "בגלגול שלישי" תינתן במקרים חריגים בלבד המעוררים סוגיה משפטית עקרונית החורגת מעניינו הפרטי של המבקש, או במקרים בהם עולה חשש כי נגרם לו אי-צדק מהותי או עיוות דין (רע"פ 2329/23 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (23.3.2023)). עניינו של המבקש אינו נמנה עם מקרים חריגים אלה.

7. סעיף 153(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 קובע כי בית המשפט רשאי להיעתר לבקשה לחזרה מהודאה מ"נימוקים מיוחדים שיירשמו". בפסיקה נקבע זה מכבר כי ככלל, יש לבחון את מניע הנאשם בבקשתו, ומשכך ישנה חשיבות לעיתוי הבקשה, כאשר העלאתה רק בשלב הערעור מהווה טעם משמעותי לדחותה נוכח החשש כי היא נובעת מאכזבת הנאשם מעונשו (רע"פ 19/22 אייזיק נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (10.1.2022)). ביחס לבקשה לחזרה מהודאה בשל כשל בייצוג, הובהר בפסיקה כי זו תתאפשר כשהכשל עולה לכדי עיוות דין, כאשר המבחן לכך הוא סיבתיות-תוצאתית – באופן שיש להראות כי אלמלא הייצוג הכושל אפשר שתוצאת ההליך הייתה משתנה (רע"פ

1973/13 חסן נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (24.3.2013).

בעניינו, עיקר טענותיו של המבקש באשר לפגם שנפל בייצוגו נדונו ונדחו זה מכבר על ידי בית המשפט המחוזי. זאת, לאחר שנדרש בהרחבה, בין היתר, לעמדות המבקש וסניגורו דאז, אשר במכתבו לבא-כוח המבקש דהיום ציין את "תדהמתו" מהטענות כלפיו, אותן דחה על הסף. בנוסף, בית המשפט התייחס לחומר החקירה בעניינו של המבקש. על בסיס כל אלה, מצא כי לא מתקיימים הכללים בפסיקה לחזרה מהודאה. בפרט, משקבע כי בקשת המשיב הייתה "טקטית" נוכח מועד עיתויה; וכן כי הודאתו חלף התגוננותו באמצעות טענה להגנה עצמית מפני המתלונן לא פגעה בו, משחומר החקירה בעניינו מעלה כי מעשיו "חרגו חריגה רבתי מגדר הגנה עצמית", כלשון בית המשפט. אין עילה להתערב במסקנות אלו, לא כל שכן במסגרת "בגלגול שלישי".

8. דין טענות המבקש כלפי גזר דינו להידחות אף הן. בקשת רשות ערעור המופנית נגד חומרת העונש תתקבל במקרים נדירים בלבד בהם ניכרת סטייה מהותית ממדיניות הענישה הנוהגת בנסיבות דומות (רע"פ 2497/23 עאסלה נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (17.4.2023)).

בעניינו, המבקש תקף את המתלונן ולא הפסיק להלום בו גם כשנפל ארצה. הוא עשה זאת נמרצות למשך רגעים ארוכים, בעוד אגרופיו מותרים חבלות חמורות בגופו של המתלונן. הערכאות הקודמות נתנו דעתן לחומרת המעשים של המבקש, לצד יתר נסיבות עניינו, וגזרו עליו עונש של 8 חודשי מאסר בפועל. עונש זה אינו בגדר סטייה מהותית ממדיניות הענישה בנסיבות דומות, בפרט בראי עמדתו הברורה של בית משפט זה על פיה עבירות אלימות מחייבות ענישה ממשית אשר יש בה כדי להעביר מסר ברור בדבר החומרה הטמונה בהן (ראו: רע"פ 995/23 טורזמן נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (9.2.2023); רע"פ 5792/22 בנימין נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (5.9.2022)).

אף לא מצאתי ממש בטענת המבקש באשר למשקל שהיה ליתן לכך שביצע את המעשים כהגנה עצמית. משהודה נאשם במיוחס לו בכתב אישום ככתבו ולשונו, אין לזקוף לזכות או חובה עובדה או נסיבה אשר לא נזכרו בו (רע"פ 2300/23 מוזן נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (19.3.2023)). משכך, משנמצא כי אין לאפשר למבקש לחזור בו מהודאתו, ומשאין אזכור לכך שביצע את המעשים כהגנה עצמית בכתב האישום – בדין נמנעו הערכאות קמא לתת לכך משקל.

9. הבקשה נדחית אפוא. ממילא מתייתרת הבקשה לעיכוב ביצוע.

לפנים משורת הדין, אני מורה על דחיית מועד התייצבות המבקש לריצוי עונש מאסרו, באופן שיתייצב ביום 14.5.2023 עד לא יאוחר מהשעה 10:00 בבית המעצר "ניצן", או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על המבקש לתאם כניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר, בטלפונים: 074-7831077, 074-7831078.

ניתנה היום, ט' באייר התשפ"ג (30.4.2023).

